

Roma İmparatorluğu'ndan Hitler Almanya'sına Avrupa Tarihi

Önder Kaya

İstanbul, Kronik Yayınları, 2018, 304 Sayfa, ISBN: 9789752430709

Nezaket Rümeysa KÖSEM*

Kitabımızın yazarı Önder Kaya 13 Aralık 1974 tarihinde İstanbul'da doğdu. 1997 yılında Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünden mezun olmuştur. Aynı yıl içersinde Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Ortaçağ Tarih anabilim dalında yüksek lisansını Eyyübiler üzerinde yapmıştır. İstanbul ve tarih üzerine kitapları bulunmaktadır. Günümüz de halen Robert Koleji'nde öğretmenlik hayatına devam etmektedir. Önder Kaya, bu kitabında okurlarına Avrupa Tarihi'nin önemli olaylarını ilkçağdan 20. yüzyıla kadar akıcı ve sade bir dil kullanarak aktarmayı başarmıştır. Ülkemiz de çok yaygın olmayan ve bilinmeyen yönleriyle batının egemen olma serüvenini yazmıştır. Tarihin kırılma noktalarına sıkça yer verilmiştir. Bu sebeple okuyucuyu detaya boğan bir kitap değildir. Anlatımı sayesinde bütününden kopmadığımız bir eserdir. Bilgi almanın yanı sıra keyifte alınabilecek güzel bir kitaptır.

Yazar bu kitabını bölümlere ayırarak yayınlamayı tercih etmiştir. Bu da okumayı daha anlaşılır ve

* Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Tarih bölümü lisans öğrencisi, rumeysakosem@gmail.com

akıcı kılmıştır.Yirmi üç bölümden oluşan kitap önemli noktalara parmak basmaktadır. ilk bölümde Roma`ya yer veren yazar, burada Roma`nın ortaya çıkışından, damga vuran şahıslardan ve olaylardan bahsetmiştir. Avrupa tarihinin en görkemli imparatorluklarından biri olan Roma siyasi politikaları ve entrikalarıyla bizlere yansıtılmıştır. Roma`nın denizlerdeki temaslarını ve ilk defa Helenistik Krallıklarının aşına olduğu ordudaki fillerle karşılaşmasını görmekteyiz. Savaşların da iç yüzleri Roma`nın küçük hesapları da kaleme alınmıştır. Kitabın belki de en güzel yanlarından bir tanesi, sıkça görsellere yer verilmesiydi. Az çok fikir sahibi olabilmemiz için yardımcı bir detay olarak eserde yerini almıştır.

Kitapta en ilgi çekici bölümlerden bir tanesi ise ikinci kısımda karşımıza çıkan ‘‘Hollywood`un 300 Spartalı’’ bölümüdür. Genel yorumlara bakıldığı zaman da böyle bir kanıya varılabilir. Beyaz perdeye yansıtılma nedenleri açıklayıcı bir biçimde konu edilmiştir. Film afişinin fotoğrafına da yer verildiği bölümde geçmişdeki tarihin günümüze nasıl aktarıldığına ve yorumlandığına şahit oluyoruz. Sparta kültürü hakkında oldukça çarpıcı detayların yer verildiği eserimizde, onların katı kurallarını ve devlet yönetim sistemini öğreniyoruz. Özellikle kadınların da söz hakkı olduğu ve tıpkı erkekler gibi savaş sporlarını rahatlıkla yapabildiğini görüyoruz. Öyle ki kadınların erkekler üzerinde söz hakkı olan tek kadın Sparta kadınları olarak biliniyor. Hatta Sparta kadınlarının çocuk yetiştirmesi o kadar muazzammış ki Yunan devletlerindeki soylular çocuklarına dadı olarak Spartalı dadı ararlarmış. Ancak Sparta toplumunda böyle bir durum söz konusu bile olamaz, yabancı bir kadının çocuğunun yetiştirilmesine asla müsaade edilemezdi. İlginç bir toplum olan Spartalılar, hırsızlığı suç olarak görmemekte ve hatta yakalanmak ayıp karşılanılarak tepki görmekteydi. Kendilerine has çocuk yetiştirme sistemleri bulunuyordu. Evlilik kurumuna yaklaşımı diğer topluluklardan oldukça farklıydı. Gerek demokrasi gerekse toplum olarak nevi şahsına münhasır diyebileceğimiz bir toplumdu. Uzun yıllar da bu politikalarını korumayı başarmışlardır. Bölüm sonunda Persler hakkında da bilgiler yer almıştır. Romalılar Avrupa Tarihi`nin bel kemiği olduğu için diğer bir başka bölümde onlara ayrılmıştır. Kartaca şehriden ve yaşanan hadiselerden bahseden yazarımız,dönemin en görkemli dönemini yaşayan devlet Roma`ya sıkça yer vermiştir. Burada da daha ziyade deniz başarısı olan Kartaca`ya ve ticaret alanındaki faaliyetlerinden söz etmektedir. Kartaca Roma ve Helenleri çatışma noktasına getiren bir şehir olmuş ve bu çatışma yerini Kartaca-Roma mücadelesine bırakmıştır. Savaş farklı bir boyut kazanmıştır. Hannibal ile durum daha da vahim bir duruma dönüşmüştür. En nihayetinde ise Roma`nın lehinde sonuçlanan ancak imparatorluğu çokça uğraştıran bir devlet olmuştur.

Alman tarihinin görkemli imparatorlarından I. Friedrich`ten de bahsedilmiştir. Barbaros Hayrettin Paşa`ya benzerliği ile bilinmektedir. Oldukça önemli bir isim olan imparator Anadolu`nun güneyinde Göksu nehrinden geçerken yaşamını yitirmişti. Kendisi döneminde haçlıyı kabul ederek sefer hazırlığına başlamış ve öncelikli hedefi de Kudüs yolunu açmaktı. Amacı sadece oradaki yolu kullanmaktı tahribat planı yoktu. II. Kılıçarslan imparatora topraklarda ilerleyebilmesi için izin verdi ancak Sultanın çocukları bu duruma müdehale etti. İmparator sessiz kalmayarak Konya üzerinden

yürüdü. Ancak Göksu nehrinin bulunduğu bölgeye gelindiğinde impartor burada boğularak yaşamını yitirdi. Hatta bu hadise üzerine Arap tarihçi eserinde bu hadise için ‘‘Allah müslümanları onun şerrinden korudu’’ ifadelerini kullanmıştır. Kitapta bir diğer dikkat çeken konu ise çocukların katıldığı haçlı seferi bölümü olmuştur. Etienne adında bir çocuğun ortaya çıkmasıyla başlayan bu durum, enteresan bir hadiseye dönüşmüştür. Çocuk Fransa’yı dolaşarak taraftar toplama girşiminde bulunmuştur. Söylemlerine göre Tanrı yetişkinlere değil temiz ve günahsız olan çocuklara Kudüs’ü bahşedecektir. Birçok çocuk bu çağrıya kulak vererek onun peşinden Kudüs’e doğru yola çıkmıştı ancak beklenildiği gibi bir durumla karşılaşmadı. Ancak çocukların haçlı çılgınlıkları süregelmeye devam ederek Köln’e kadar ulaştı.

Haçlı seferleri insanlık tarihinin en trajik aşamalarından sadece bir tanesiydi. Görünürde din ancak gerçekte siyasi ve ekonomik nedenlere bağlıydı ve birçok insanın ölümüyle neticelendi. Kitapta haçlı seferinin yanı sıra islam dinine hayranlık duyan imparatorun yaşadıklarından da bahsetmiştir. Çok fazla dil bilgisi olan entellektüel bir adamdı.Önemli konuların hemen hemen her detayı verilen eserimizde bir diğer mühim aile Hasbrug`ta yerini almıştır. Kendileri hanedanlık olarak anılır ve tarih kitaplarında da sıkça adı geçen bir ailedir. En dikkat çeken politikaları ise evlilik diplomasisidir. Evlilik yoluyla topraklarını genişletme fikri uzun yıllar varlığını sorunsuz bir şekilde sürdürmüştür. Yazar burada İspanya`dan, Avusturya`dan ve sömürülen devletlerden de bahsetmiştir. Denizlerde egemen olan Hasbruglar nihayetinde hezimete uğrayacaklar ve savaştan sonra denizlerdeki egemenliklerini kaybedereklerini İngiltere`ye bırakacaktır. Avrupa tarihinin bir diğer önemli aşaması olan Venedik, kitapta en güzel anlatım şekliyle yerini almıştır. Günümüzde de önemli şehirlerden biridir. Venedik dediğimiz zaman akla deniz gelir. Çünkü hem kanallar vasıtasıyla birbirine bağlanan bir ada ülkesi, hem de ortaçağın en görkemli deniz donanmasına sahip bir yerdir. Yazar burada kısaca Venedik`in arkeolojik araştırmalarından, yönetim sistemlerinden ve bunların çeşitliliğinden söz etmiştir. Politikaları ve idari yapıları da yer almaktadır. Bu noktada Venedik`e kaçırılan Aziz Maro`dan da kısaca bahsedilmiştir. Kitabı genel olarak özetleyecek olursak yazarımız okurlara en açıklayıcı unsurları ve olayları kullanarak yalın haliyle bizlere aktarmıştır. Okurken keyif alınan, hiçbir noktasında sizi sıkmayan bir eserdir. Kitabın özellikle ilk kısımları kronolojik olarak iyi bir biçimde ele alınmış. Bu kronolojik sıralama okuyucuya olayları daha iyi kavrayabilmesine olanak sağlamıştır. Kitabın kapak tasarımı da oldukça dikkat çekici yapılmıştır. Öte yandan Kronik yayının elinden çıkmış olması eseri daha da değerli kılmıştır. Önsöz bölümünde yazarın ailesine ve öğrencilerine geniş yer vererek teşekkürlerini belirtmesi küçük ama kitabı özel kılan başka bir detaydı. Genel hatlarıyla okuyucuların kafasında az çok Avrupa tarihi hakkında fikir edinebilmesine vesile olan okunduğu ve anlaşıldığı takdirde okuyucuya güzel kazanımlar sağlayan bir eserdir.